

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pilietinės visuomenės dalyvavimo kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu

(2006/C 318/26)

Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2006 m. spalio 28 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Pilietinės visuomenės dalyvavimo kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu*

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. liepos 13 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjai Rodríguez García-Caro, Pariza Castaños ir Cabra de Luna.

429-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. rugsėjo 13–14 d. (rugsėjo 13 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 182 nariams balsavus už, 6 — prieš ir 11 susilaukusių.

1. Įžanga

1.1 Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Margot Wallström kreipėsi į EESRK prašydama parengti tiriamąją nuomonę dėl *pilietinės visuomenės dalyvavimo sąlygų ir prioritetų bei viešųjų ir privačiųjų partnerystės vaidmens kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu*. Politiniu ir socialiniu požiūriu Europoje tai itin svarbi tema, kurią svarstant Komitetas laikomas pagrindiniu dalyviu. Nors terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas yra dvi skirtingo pobūdžio problemos, atsižvelgiant į Komisijos prašymą, šioje nuomonėje nagrinėjamos jos abi.

1.2 Hagos programa yra bendras politinis pagrindas, kuriuo remiantis apibrėžiama ES laisvės, saugumo ir teisingumo politika. EESRK priėmė nuomonę ⁽¹⁾, kurioje teigiama, jog EESRK pageidauja, kad saugumo politika būtų veiksminga, ginanti laisvos ir atviros visuomenės piliečius laikantis teisingumo sistemos ir remiantis teisinės valstybės principu, taip pat kad Europos saugumo politika turi nustatyti tinkamą laisvės ir pagrindinių teisių apsaugos pusiausvyrą.

1.3 Finansinėse perspektyvose numatyta vystyti svarbias kovos su terorizmu ir nusikalstamumu programas. EESRK priėmė nuomonę ⁽²⁾, kurioje pabrėžė, kad *pagrindinių teisių, laisvių ir saugumo apsauga yra visų atsakomybė*.

1.4 Neseniai Komisija paskelbė komunikatą „Teroristų verbavimas: smurtinį radikalėjimą skatinančių veiksnių nagrinėjimas“ ⁽³⁾, kuriame numatomi teroristinių grupių verbavimo veiklos prevencijos uždaviniai.

⁽¹⁾ 2005 12 15 EESRK nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui „Hagos programa: dešimt prioritetų ateinantiems penkeriems metams. Partnerystė Europos atsinaujinimo vardan laisvės, saugumo ir teisingumo srityje“ (pranešėjas Luis Miguel Pariza Castanos (OL C 65, 2006 3 17)).

⁽²⁾ 2005 12 14 EESRK nuomonė dėl *Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl 2007—2013 m. Terorizmo prevencijos, parengties ir padarinių valdymo specialios programos sudarymo pagal Saugumo ir laisvių apsaugos bendrąją programą* (pranešėjas Miguel Angel Cabra de Luna (OL C 65, 2006 3 17)).

⁽³⁾ COM(2005) 313 final., 2005 9 21.

1.5 Atsižvelgiant į pirmininko pavaduotojos Margot Wallström prašymą, šioje nuomonėje saugumas nagrinėjamas pilietinės visuomenės dalyvavimo ir viešųjų ir privačių partnerystės požiūriu, nors šis pasakymas gali būti ir netikslus, kadangi „pilietinė visuomenė“ remiasi visuomeninėmis organizacijomis, kurios skiriasi nuo privačių bendrovių. Operatyviniu ir saugumo požiūriu, partnerystė tarp verslo ir privačių veikėjų bei viešųjų valdžios institucijų yra itin svarbi. Pilietinei visuomenei tenka pagrindinis vaidmuo skatinant su teisinės valstybės principu susijusias vertybes ir aktyviai prisidedant prie demokratijos vystymo.

2. Išvados

2.1 Pilietinei visuomenei tenka pagrindinis vaidmuo skatinant vertybes, susijusias su teisinės valstybės principu, ir aktyviai prisidedant prie demokratijos vystymo. Europos pilietinės visuomenės organizacijos, skatindamos aktyvią Europos pilietybę ir dalyvaujamają demokratiją, vykdo labai svarbią veiklą visuomenėje. Vis dėlto įgyvendinant veiklos politiką, šios organizacijos negali ir neprivalo pakeisti nacionalinių ir Europos valdžios institucijų.

2.2 EESRK negali sutikti su tuo, kad teroristams ir nusikaltėliams pavyksta išvengti teisingumo, kadangi dėl ES vidaus sienų kyla kliūčių policijos ar teisminiams veiksams. EESRK primygtinai reikalauja, kad ES institucijos ir valstybės narės parengtų ir vykdytų bendrą kovos su terorizmu strategiją ir panaikintų dabartinę praktiką, kai sprendimai priimami skubotai.

2.3 EESRK mano, kad dabartinis bendradarbiavimas vien tik tarpvyriausybiniu lygiu yra visiškai nepakankamas ir dažnai neveiksmingas, todėl pritaria Europos Parlamento rezoliucijai, pagal kurią sprendimai saugumo politikos klausimais būtų priimami laikantis ne vieningumo principo, o kvalifikuota balsų dauguma ir taikant Bendrijos sprendimų priėmimo metodą. Saugumo politikos srityje būtina įgyvendinti „bendrą Europos pastangų“ idėją.

2.4 EESRK siūlo Europolą performuoti į Europos agentūrą, už kurią atsakomybė būtų pavesta politinei ar teisminei Europos lygio institucijai ir kuri vaidintų svarbesnį vaidmenį nei dabartinis koordinatoriaus vaidmuo ir turėtų operatyvinių pajėgumų, reikalingų atlikti tyrimus visoje Europoje bendradarbiaujant su valstybių narių policija.

2.5 EESRK pritaria Europos Parlamento rekomendacijai valstybėms narėms pakeisti savo baudžiamuosius įstatymus taip, kad terorizmui, patenkančiam į Pagrindų sprendimo taikymo sritį, nebūtų taikomi senaties terminai. EESRK pritaria minčiai, kad tokie nusikaltimai būtų priskirti prie nusikaltimų, patenkančių į Tarptautinio baudžiamųjų bylų teismo jurisdikciją.

2.6 EESRK siūlo Europos lygiu skatinti jaunimui skirtas mokyklų programas ir mokymo veiklą, susijusias su pilietiniu ugdymu, skatinančiu demokratines vertybes, lygybę, toleranciją ir kultūrų įvairovės supratimą, siekiant suteikti jaunimui igūdžių, kurie neleistų pakliūti į radikalias ir smurto idėjas propaguojančius tinklus.

2.7 Kovoiant su smurtiniu radikalizmu, ES ir valstybės narės turi tartis su pilietinėmis organizacijomis, aktyviai remiančiomis religijų ir kultūrų dialogą ir kovojančiomis su netolerancija, rasizmu, ksenofobija ir smurtiniu ekstremizmu, kad būtų sumažinta įtampa, skatinanti radikalizmą ir smurtą. Viešųjų ir privačių partnerysčių platformų vietos lygmeniu kūrimas būtų tinkamas būdas šioms (ir kitoms) problemoms spręsti. ES ir valstybės narės turėtų skatinti ir palaikyti tokių platformų plėtrą.

2.8 EESRK siūlo ES institucijoms parengti teisinę bazę, nustatančią būtiniausias normas, kurios užtikrintų terorizmo aukų apsaugą ir pripažinimą, t. y. EESRK siūlo, kad valstybės priemonės šioje srityje remtųsi normomis, rekomendacijomis, gera praktika ir gairėmis, skirtomis terorizmo aukų apsaugai.

2.9 EESRK dar kartą atkreipia dėmesį į tai, kad reikalingi bendri ES teisės aktai dėl kompensacijų nusikaltimų aukoms.

2.10 EESRK mano, kad Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu (FATF) rekomendacijos turi būti nedelsiant įgyvendintos. Todėl jis ragina valstybes nares imtis atitinkamų teisinių priemonių, kad šios rekomendacijos būtų įvykdytos.

2.11 EESRK ragina žiniasklaidą (visų pirma visuomeninę) skelbti atitinkamus elgesio kodeksus ir bendradarbiauti su institucijomis, kad, nepažeidžiant spaudos laisvės, būtų užtikrintas aukų orumas ir privatumas bei išvengta žiniasklaidos naudojimo teroristinių grupuočių propagandiniams tikslams.

2.12 EESRK remia Komisijos pasiūlymą dėl Europos viešosios ir privačios partnerystės platformos sukūrimo ir mano, kad reikia imtis priemonių, kad būtų kuo geriau pasinaudota viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo tarp valstybių narių bei tarp ES ir valstybių narių teikiamomis galimybėmis. EESRK nuomone, partnerystė turi būti taikoma plačiai, kad būtų skatinama kovoje su nusikalstamumu ir terorizmu sukurta sinergija, tačiau nepažeidžiant EESRK Tarybos, dirbančios šioje srityje, prerogatyvų. Šios nuomonės 12.4.2 punkte pateikiami viešosios ir privačios partnerystės tikslai, kuriuos EESRK laiko prioritetiniais.

3. Europos Sąjungos vertybės ir principai

3.1 Sutarties dėl Konstitucijos projekte apibrėžiamos Europos Sąjungos vertybės ir principai. Pagrindinių teisių chartijoje užtikrinama piliečių apsauga ir teisės, įskaitant teisę į duomenų apsaugą.

3.2 Didžiausią grėsmę stabilumui ir demokratinių sistemų plėtrai kelia ne išpuoliai iš išorės, o tai, kad pačios institucijos praranda gyvybingumą, dinamiškumą ir visuomenės paramą.

3.3 Didelis Europos laimėjimas yra tas, kad buvo sėkmingai įtvirtintas **teisinės valstybės principas** kaip geriausia demokratinio valdžios organizavimo priemonė.

3.4 Socialinės teisinės valstybės principas, viena vertus, reiškia, kad valdžia įgyvendinama remiantis teisinės valstybės principu ir augančiu demokratinio teisėtumo reikalavimu, kita vertus, kad, naudojantis prekėmis ir paslaugomis visiems piliečiams, užtikrinamos vienodos galimybės ir sąlygos.

4. Terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas yra išpuoliai prieš teisinę valstybę

4.1 Terorizmas yra viena didžiausių problemų pasaulyje. Tai viena svarbiausių šiandieninių Europos problemų, ir europiečiai brangiai už tai moka. Terorizmas remiasi įvairiomis ideologijomis. Pastaraisiais metais susiduriama su ypač pavojingo tarptautinio radikalaus islamo terorizmo grėsme. Kadangi labai sudėtinga priimti bendrą tarptautinį terorizmo apibrėžimą, šioje nuomonėje bus naudojamas apibrėžimas, kurį 2002 m. birželio 13 d. patvirtino Taryba (*).

(*). Žr. COM(2005) 313 final 1 išnašą, kurioje nurodyta, kad „kiekviena valstybė narė imasi reikiamų priemonių siekdama užtikrinti, kad tyčinės veikos, siejamos su devyniais aiškiai nurodytais pažeidimais, kaip jos apibrėžiamos nacionalinėje teisėje, kurios, atsižvelgiant į jų pobūdį ar aplinkybes, gali padaryti didelės žalos šaliai ar tarptautinei organizacijai tais atvejais, kai jomis siekiama rimtai įbauginti gyventojus arba neleistina priversti vyriausybę ar tarptautinę organizaciją atlikti kokį veiksmą arba susilaikyti nuo veiksmo, arba rimtai destabilizuoti ar sunaikinti pagrindinius politinius, konstitucinius, ekonominius ar socialinius šalies darinius ar tarptautinę organizaciją, būtų laikomos teroristiniais nusikaltimais.“

4.2 Be to, Europoje veikia nemažai didelių nusikaltėlių tinklų⁽⁵⁾. Kai kurie jų veikia atskirose valstybėse, tačiau labiausiai pavojingi yra veikiantys Europos ir tarptautiniu mastu. 2002 m. JTO šiuo klausimu pasirašė tarptautinę konvenciją⁽⁶⁾ (Palermo konvenciją ir jos protokolus).

4.3 Terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas kelia grėsmę ir silpnina pačią valstybės esmę: jos išimtinę įstatymais paremtą teisę panaudoti jėgą. Nors europiečiai žino, kad terorizmas yra reali grėsmė, su kuria turi būti kovojama, jie mažiau suvokia, kokius pavojus kelia organizuotas nusikalstamumas, kuris gali prasiskverbti į institucijas ir visuomenę, daryti didelę korupcinę įtaką ir turėti niokojamų padarinių tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu.

4.4 Teroristinės ir nusikalstamos grupuotės naudojami panašiais pinigų plovimo metodais per *inter alia*, finansų ir nekilnojamojo turto sektorius. Organizuotas nusikalstamumas siekia daryti savo korupcinę įtaką politinėms ir valdymo institucijoms, o kartais ir pilietinės visuomenės organizacijoms.

4.5 Tarptautiniu lygmeniu yra sričių, kuriose veikia ir terorizmas, ir organizuotas nusikalstamumas. Tai nelegali prekyba ginklais ir prekyba narkotikais. Vienas iš terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo supanašėjimo pavyzdžių yra turto prievartavimo reiškinys. Teroristinės grupuotės dažnai veikia kaip mafijos organizacijos, kurios savo barbariškus veiksmus finansuoja per nusikalstamą veiklą: narkotikų, ginklų ir žmonių prekybą, sukčiavimą kredito kortelėmis, užpuolimus, plėšimus ir profesionalų ar verslininkų turto prievartavimą, neteisėtus azartinius lošimus ir kitus nusikaltimus.

4.6 Terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas yra skirtingo pobūdžio problemos: terorizmas remiasi politiniais motyvais ir suduoda smūgį Europos visuomenėms tam tikrais jų istorijos laikotarpiais, o organizuotas nusikalstamumas yra viešosios tvarkos problema, egzistuojanti visuomenėje visą laiką.

4.7 Nors terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo priežastys ir siekiai skiriasi, jie turi vieną bendrą interesą: suardyti arba susilpninti teisinę valstybę, kad būtų pasiekti jų tikslai.

4.7.1 Teroristinės grupuotės, veikiančios kai kuriose Europos šalyse, siekia savo politinių tikslų teroru, nusikaltimais, grasinimais ir prievartavimu. Vis dėlto jos žino, kad įgyvendinti savo totalitarinį tikslą jos gali tik suardydamos arba susilpnindamos teisinę valstybę.

⁽⁵⁾ Jie verčiasi nelegalia ginklų prekyba, prekyba narkotikais, žmonėmis, plėšimais, prostitucija, nelegaliais lošimais, piratinės produkcijos platinimu ir t. t.

⁽⁶⁾ Jungtinių Tautų konvencija prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą. Žr. http://www.uncjin.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_eng.pdf.

4.7.2 Organizuotas nusikalstamumas siekia sumažinti ir apriboti teisinės valstybės principo taikymo sritį ir padidinti nebauždiamumo ir neteisėtumo erdvę. Jo tikslas yra sukurti už įstatymo ir teisingumo ribų egzistuojančią ir mafijos bei nusikaltėlių tinklų valdomą paralelią visuomenę.

4.7.3 Kartais ribos tarp teisinės valstybės principo ir nebauždiamumo gali būti neaiškios. Kai kuriose Europos šalyse tiek teroristams ir jų socialiniams tinklams, tiek organizuotiems nusikaltėliams yra pavykę susilpninti valstybę vykdant terorą ir korupciją politinėje sistemoje.

4.7.4 Teisinės valstybės principas yra atsakas į terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo sukeltas problemas, nes užtikrina laisvės ir saugumo pusiausvyrą, bendrus policijos ir teismų veiksmus, bendradarbiavimą Europos ir tarptautiniu mastu bei aktyvius piliečių ir pilietinės visuomenės įsipareigojimus.

4.7.5 Svarbu, kad visuomenė ir valdžios institucijos neatsisakytų ir nesulpnintų kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu. Teroristų grupuotės, suteikus joms galimybes siekti savo tikslų, būtų stiprinamos, todėl visuomenė ir valdžios organai turi dėti ryžtingas pastangas, kad jos būtų sunaikintos.

5. Pilietinės visuomenės atsakas į terorizmą ir organizuotą nusikalstamumą

5.1 Terorizmas yra sunkus žmogaus teisių pažeidimas, nes tai yra tiesioginis išpuolis prieš gyvybę ir laisvę.

5.2 Už operatyvinę kovą su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu atsako valstybė (visų pirma policija ir teismai), kuri privalo užtikrinti savo piliečių laisvę ir saugumą. Valstybei vykdant šią veiklą, turi būti išlaikyta laisvės ir saugumo pusiausvyrą, saugomos pagrindinės vertybės (žmogaus teisės ir piliečių laisvės) ir demokratijos principai (teisinės valstybės principas), kadangi, kaip EESRK jau pastebėjo ankstesnėje nuomonėje⁽⁷⁾, istorija rodo, kad atvira ir laisva visuomenė veiksmingiausiai apgina saugumą.

5.3 Pilietinė visuomenė nuolat stiprina demokratiją ir teisinės valstybės vertybes ir taip kovoja su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu visuomenėje, kad būtų sustabdytas jų augimas ir sumažinti padariniai. Įgyvendinant operatyvinę politiką, šios organizacijos negali ir neprivalo pakeisti nacionalinių ir Europos valdžios institucijų.

⁽⁷⁾ 2005 12 15 EESRK nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui „Hagos programa: dešimt prioritetų ateinantiems penkeriems metams. Partnerystė Europos atsinaujinimo vardan laisvės, saugumo ir teisingumo srityje“ (pranešėjas Pariza Castanos (OL C 65, 2006 3 17)).

5.4 Nėra tokios ideologijos ar priežasties, kuria galėtų būti pateisinti nusikaltimai, teroras ar turto prievartavimas. Teroro naudojimas politiniams tikslams siekti yra neteisėtas. Terorizmas neturi priežasčių, jo niekaip neįmanoma pateisinti. Svarbu nenuilstamai tęsti kovą su politiniu ir socialiniu terorizmu pateisinimu bei radikaliomis politinėmis pažiūromis, kurios terorizmą laiko viena iš politinės veiklos priemonių.

5.5 Daug Europos piliečių nesuvokia terorizmo keliamos grėsmės rimtumo, o kai kurie netgi abejoja jos buvimu. Piliečiai turi teisę būti tinkamai informuoti apie saugumui iškilusius pavojus ir reikalauti, kad valdžios institucijų veiksmai prieš terorizmą ir organizuotą nusikalstamumą būtų efektyvesni.

5.6 Europos pilietinės visuomenės organizacijos, skatindamos aktyvų europiečių pilietiškumą ir dalyvaujimą demokratiją, vykdo labai svarbią veiklą visuomenėje.

5.7 Politinės sistemos priklauso nuo jų pačių gyvybingumo. Europos gyvybingumas kyla iš visuomenės demokratinės prigimties. Impulsą politinėms institucijoms ir sistemoms suteikia visuomenė. Piliečiai ir pilietinės organizacijos privalo remti teisinės valstybės principą, nes jis turi užtikrinti ir ginti jų laisvę ir socialinę gerovę.

5.8 Vis dėlto 20 amžiaus Europos istorija parodė, kad demokratijos politinės vertybės yra ypač pažeidžiamos. Piliečiai ir pilietinės organizacijos privalo ginti vertybes ir principus, kuriomis pagrįsta Europos demokratija.

5.9 Dalyvaujamoji demokratija ir teisinės valstybės principas negali būti išlaikyti ir kisti be piliečių ir jų organizacijų paramos. Veikdama savo organizacijose, pilietinė visuomenė nuolat gyvina socialinį ir demokratinį teisinės valstybės principą reaguodama į reliatyvizmą ir radikalizmą.

5.10 Kai kurios visuomenės grupės išpareigoja nepakankamai: trūksta tam tikro socialinio sąmoningumo prostitucijos, narkotikų prekybos, pinigų plovimo, plataus vartojimo gaminių piratavimo ir pan. atžvilgiu.

5.11 Piliečiai ir pilietinės visuomenės organizacijos galėtų aktyviau dalyvauti kovojant su organizuotu nusikalstamumu, nes jis didina korupciją politinėse sistemose.

6. Europa: laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė

6.1 Hagos programa nustato tikslus, kurių turi būti pasiekta kuriant bendrą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Vis dėlto iki jos sukūrimo dar laukia ilgas kelias.

6.2 Tuo tarpu nusikaltėliai ir teroristai naudojami Europos silpnumu, kad išvengtų teismo persekiojimo. Laisvas asmenų, kapitalo ir prekių judėjimas reiškia, kad nusikaltėliai gali pasinaudoti neapsaugotomis sienomis; tačiau kai kalbama apie policijos arba teismų veiksmus, sienos tebeegzistuoja.

6.3 EESRK mano, kad yra nepriimtina, jog dėl senųjų ES vidaus sienų kylant kliūčių policijos ar teisiniams veiksams teroristai ir nusikaltėliai galėtų išvengti teisingumo.

6.4 ES turi parengti bendrą kovos su terorizmu strategiją. Komisija ir Taryba turėtų išlikti nuolatine politine varomąja jėga ir panaikinti dabartinę praktiką, kai sprendimai priimami skubotai. Politinis ir teisminis bendradarbiavimas Europoje yra labai ribotas dėl nepakankamų teisminių ir operatyvinių veiklos priemonių, skirtų kovai su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu. Didžioji priemonių dalis patenka į valstybių narių kompetencijos sritis; Sutartyje jos priskiriamos trečiajam ramsčiui, t.y. tarpvyriausybiniam lygmeniui.

6.5 Europos saugumo strategija turėtų būti parengta remiantis Bendrijos teise ir apimti platesnes bendradarbiavimo, kuris dabar vyksta vien tik tarpvyriausybiniu lygiu, sritis. Tai, kad šios sritys tebeprisklauso ES trečiajam ramsčiui, riboja jų veiksmingumą ir taikymo sritį. EESRK ragina Tarybą saugumo politikos srityje parengti bendrą nuoseklų teisinį pagrindą. Tam, kaip siūlė Europos Parlamentas⁽⁸⁾, galėtų būti taikomas ES sutarties 42 straipsnis, o vieningumo principas galėtų būti pakeistas kvalifikuotos balsų daugumos principu.

6.6 Nusikaltėlių organizacijos nuolat naudojasi ES išorės sienomis vykdydamos neteisėtą veiklą. Pasiienio kontrolės tarnybos, o visų pirma pačios muitinių institucijos bei jų tarpautinės abipusės administracinės pagalbos tarnybos, turėtų veiksmingiau taikyti ES muitinės kodeksą. Visoje Bendrijos muitų erdvėje turi būti derinamos kaltinamosios išvados ir sankcijos, taip pat turi būti visuotinai taikomas baudžiamasis persekiojimas (persekiojimas visoje ES teritorijoje peržengiant vienos valstybės ribas) ir abipusis įsigaliojusių nuosprendžių pripažinimas. Kitose savo nuomonėse EESRK atkreipė dėmesį į tai, kad būtina kurti Europos pasienio policijos pajėgas⁽⁹⁾.

6.7 Valstybės narės turi siekti, kad žvalgybos ir saugumo tarnybos sparčiau keistųsi informacija, susijusia su ES vidaus ir išorės saugumu. Jos turėtų bendrai naudoti savo strateginės analizės išvadas ir parengti bendrus ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugos planus.

⁽⁸⁾ Europos Parlamento rezoliucija dėl 2004 m. pasiektos pažangos kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. P6_TA(2005)0227, 2005 6 8.

⁽⁹⁾ Visų pirma žr. 2004 10 12 EESRK nuomonę dėl pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą, iš dalies keičiantį Sprendimą Nr. 2002/463/EB dėl administracinio bendradarbiavimo veiksnių programos išorinių sienų kontrolės, vizų, prieglobsčio ir imigracijos srityse (ARGO programa) patvirtinimo (pranešėjas Pariza Castanos (OL C 120, 2005 5 5)).

6.8 Informacijos prieinamumo principas yra pagrindinė veiksmingo policijos darbo prielaida. Šis principas yra susijęs su nauju požiūriu į ES teisėsaugos institucijų tarpvalstybinio keitimosi informacija apie teisės normų taikymą gerinimą, paremtą tuo, kad vienos valstybės narės teisėsaugos pareigūnas galėtų iš kitos valstybės narės gauti visą tyrimui reikiamą informaciją⁽¹⁰⁾. Sąveikai užtikrinti bus būtinas didelis atitinkamų valstybių narių teisėsaugos institucijų abipusis pasitikėjimas. Pasitikėjimo stoka, kurios priežastis vertėtų išanalizuoti ir apie tai informuoti pilietinę visuomenę, iki šiol buvo viena iš didžiausių bendradarbiavimo kliūčių Europoje.

6.9 Turi būti sustiprintas ES vaidmuo. Be to, turi būti parengta Bendrijos teisinės bazės dalį sudaranti Europos saugumo strategija, kurios tikslas — veiklos veiksmingumo ir skaidrumo didinimas. Saugumo politikos srityje būtina įgyvendinti „bendrų Europos pastangų“ idėją. EESRK pasiūlė⁽¹¹⁾, kad saugumo srityje būtų naudojamas Bendrijos sprendimų priėmimo metodas suteikiant iniciatyvos teisę Komisijai, o bendro sprendimo priėmimo įgaliojimus — Parlamentui. Taryba turėtų atsisakyti reikalavimo vieningai balsuoti ir priimti sprendimus kvalifikuota balsų dauguma. Be to, turėtų būti suteikta atitinkama kompetencija Teisingumo Teismui.

6.10 Europolo vaidmuo neturėtų apsiriboti vien bendradarbiavimu, jam turėtų būti suteikti operatyviniai pajėgumai. EESRK siūlo reformuoti jį į agentūrą, turinčią operatyvinių pajėgumų tyrimams visoje Europoje vykdyti. Hagos programoje nacionalinės teisėsaugos, teismai ir muitinės, taip pat šios institucijos ir Europolas raginamos geriau praktiškai bendradarbiauti ir koordinuoti veiklą. Valstybės narės turi skatinti Europolo, kaip Europos agentūros, veiklą ir suteikti jam teisę kartu su Eurojustu vaidinti pagrindinį vaidmenį kovoje su organizuotais nusikaltėliais ir terorizmu. Nepriimtina, kad Europos konvencijos protokolų dar neratifikavo ar neįgyvendino visos valstybės narės⁽¹²⁾. Tai yra labai svarbu, jei Europolui rengiamasi suteikti paramą ir lėšų, reikalingų paskirti jį vadovauti veiksmingam Europos įstatymų priežiūros institucijų bendradarbiavimui. Prieš pakeičiant Europolo kompetenciją, valstybės narės turi būti tikros dėl būsimos naudos ir poreikio visiškai su juo bendradarbiauti. Be to, programoje numatyta, kad nuo 2006 m. sausio 1 d. vietoj Europolo metinių pranešimų apie nusikalstamumo padėtį Europos Sąjungoje bus pateikiami rimtų organizuotų nusikalstimų „grėsmės įvertinimai“.

6.11 Eurojusto paskirtis yra nacionalinių teismų veiklos, skirtos kovai su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu, koordinavimas. Vis dėlto, nepaisant nuo šios veiklos pradžios pasiekto pažangos, vis dar nepasiekta užsibrėžtų uždavinių.

⁽¹⁰⁾ 2005 m. spalio 12 d. Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keitimosi informacija pagal prieinamumo principą, COM(2005) 490 final, 2005 10 12.

⁽¹¹⁾ 2005 12 14 EESRK nuomonė dėl pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl 2007–2013 m. Terorizmo prevencijos, parengties ir padarinių valdymo specialios programos sudarymo pagal Saugumo ir laisvių apsaugos bendrąją programą (pranešėjas Cabra de Luna (OL C 65, 2006 3 17).

⁽¹²⁾ Jos neratifikavo tik Airija ir Nyderlandai.

Eurojustas turi galimybę naudotis tik ribotomis teisinėmis ir finansinėmis priemonėmis. Be to, įvairių valstybių narių išpareigojimai yra skirtingi, kadangi kai kurių valstybių įstatymai nesudaro tinkamų prielaidų teisminei pagalbai teikti.

6.12 EESRK siūlo, kad Eurojustas taptų priemone, kuri ES mastu užtikrintų teismų ir mokesčių institucijų bendros tyrimų veiklos, skirtos kovai su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu, veiksmingumą. Nacionaliniu mastu atliekamų tyrimų informacija turėtų būti siunčiama Eurojustui, kuris turėtų sukurti veiksmingą Europos duomenų bazę.

6.13 Ypač svarbus teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose. Šiuo metu vykstant teismų bendradarbiavimui trūksta abipusio pasitikėjimo. Nėra „Europos teisminės kultūros“ arba būtiniausių bendrų nuostatų, susijusių su baudžiamosiomis bylomis. Piliečiai turi užtikrinti, kad ES institucijos ir valstybės narės atsižvelgtų į jų reikalavimą siekti kuo didesnio visų valstybių teismų bendradarbiavimo. Piliečiai reikalauja, kad nė vienas teroristas arba nusikaltėlis neturėtų galimybės išvengti teisingumo dėl nesuspriatimų arba bendradarbiavimo stokos.

6.14 EESRK pritaria Europos Parlamento rekomendacijai, jog valstybės narės turėtų iš dalies pakeisti jų baudžiamosios teisės aktų nuostatas taip, kad senaties terminas nebūtų taikomas Pagrindų sprendime nurodytiems terorizmo nusikaltimams. EESRK⁽¹³⁾ ypač pritaria minčiai, kad Tarptautinio baudžiamųjų bylų teismo jurisdikcija apimtų terorizmo nusikaltimus.

6.15 Dabartinė situacija piliečiams nesuprantama ir nepriimtina. Nėra pagrindo blokuoti iniciatyvas dėl valstybių narių siekio valstybių prerogatyvas iškelti aukščiau prioritetų, susijusių su bendra kova su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu. Europos piliečiams nesuprantama pernelyg didelė kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu priemonių ir dokumentų gausa Europos Sąjungoje. Daugybė subjektų, pavyzdžiui, Tarybos kovos su terorizmu koordinatorius, Komisijos narys teisingumo, laisvės ir saugumo reikalams, Europolas, Eurojustas ir kt., nekoordinuodami veiklos siekia tų pačių tikslų.

6.16 Lėšų išskaidymas nėra tinkamiausias būdas veiksmingumui pasiekti. Eurojustas ir Europolas turėtų išspręsti dabartines bendradarbiavimo problemas ir sustiprinti bendras tyrimų grupes. Žvalgybos tarnybos turėtų patobulinti informacijos perdavimą Europolo viduje. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turėtų bendradarbiauti su Europolu ir Eurojustu tiriant nusikaltimus. Įvairios agentūros ir tarnybos turi keistis duomenimis ir tyrimų medžiaga tam, kad jų kova su nusikaltėliais taptų veiksmingesnė.

⁽¹³⁾ 2005 12 14 EESRK nuomonė dėl pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl 2007–2013 m. Terorizmo prevencijos, parengties ir padarinių valdymo specialios programos sudarymo pagal Saugumo ir laisvių apsaugos bendrąją programą (pranešėjas Cabra de Luna (OL C 65, 2006 3 17).

6.17 Kadangi terorizmas — pasaulinė grėsmė, kova su šiuo reiškiniu atsispindi ir ES užsienio ir saugumo politikoje. Šiuo požiūriu svarbus vaidmuo tenka tarptautiniam bendradarbiavimui ir tinkamiems daugiašaliams veiksams. EESRK mano, kad ES kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu veiksmai turi papildyti atitinkamus regioninių organizacijų, kurios remia ES vertybes ir interesus, veiksmus. Dėl šios priežasties svarbu, kad būtų ieškoma ryšių ir bendradarbiavimo skatinimo kelių su įvairiomis organizacijomis, pavyzdžiui, JT, ESBO, Europos Taryba tose srityse, kuriose jos galėtų daug prisidėti prie ES politikos kryptyse apibrėžtų kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu uždavinių įgyvendinimo.

6.18 Siekdama išvengti tam tikros radikalėjimo rizikos, Europos užsienio politika turėtų propaguoti demokratijos vertybes, taiką, skirtingų kultūrų dialogą, kovą su skurdu ir korupcija, žmogaus teisių plėtrą visame pasaulyje ir tarptautinį bendradarbiavimą vadovaujantis JT sistema.

7. Pilietinės visuomenės vaidmuo, susijęs su smurtinio radikalėjimo prevencija

7.1 Pilietinės visuomenės organizacijos išreiškia piliečių demokratines teises telktis ir aktyviai veikti, pavyzdžiui, socialinėje, politinėje ir kultūros srityje. Pilietinės visuomenės organizacijų veikla gali tapti svaria kovos su terorizmu priemone. Jos gali propaguoti socialinę sanglaudą ir veiksmus, užkertančius kelią smurtinio radikalėjimo prielaidoms. Joms turi būti skirtos lėšos veiklai vykdyti, kad galėtų skleisti Europos vertybes, padėtų užtikrinti darbo vietas, padorius būstus ir tokius atlyginimus, jog nekiltų noras imtis nusikalstamos veiklos.

7.2 Teroristai nepriklauso nei tam tikrai amžiaus grupei, nei konkrečiam socialiniam sluoksniui, todėl rizikos grupes gali sudaryti tam tikros visuomenės dalys. Skurdas, prastas mokymasis, užimtumo galimybių trūkumas, diskriminacija, pilietinių vertybių stoka, asmenybės krizė, socialinė atskirtis ir t. t. — tai naši dirva nusivylimui, kuriuo naujokams verbuoti pasinaudoja sektos, religiniai fundamentalistai, teroristų grupės ir nusikaltėlių organizacijos.

7.3 Apskritai EESRK pritaria Komisijos požiūriui, išreikštam Komunikate *dėl teroristų verbavimo: smurtinį radikalėjimą skatinančių veiksmų nagrinėjimas* ⁽¹⁴⁾. Tai pilietinės visuomenės organizacijų veiklos sritis.

7.4 EESRK nori atkreipti dėmesį į pagrindinius klausimus.

7.4.1 Programose ypatingą dėmesį reikėtų skirti mokyklinio amžiaus jaunimui, kad jis nepatektų į radikalių ir smurtinių

idėjų įtaką. Svarbu Europos mastu plėsti mokyklų ir mokymo programas, susijusias su pilietiniu ugdymu, skatinančiu demokratines vertybes, lygybę, toleranciją ir kultūrų įvairovės supratimą.

7.4.2 Europos užimtumo strategija ir Lisabonos tikslai turėtų sustiprinti politikos kryptis, susijusias su labiausiai pažeidžiamų asmenų ir mažumų profesine integracija.

7.4.3 Pilietinė visuomenė ir valstybės institucijos turėtų vaidinti svarbų auklėjamąjį vaidmenį, kad būtų užtikrinta, jog visi žmonės, nepriklausomai nuo jų kilmės, turėtų galimybę tinkamai susipažinti ir įsisavinti informaciją apie Europos demokratinių įstatymų pagrindą sudarančias vertybes: pliuralizmą, sąžinės ir religijos laisvę, lyčių lygybę, toleranciją ir valstybės atskirimą nuo bažnyčios.

7.4.4 EESRK parengė keletą pasiūlymų, kuriais siekiama, kad integracija taptų vienu prioritetinių Bendrijos imigracijos politikos ⁽¹⁵⁾ tikslų.

7.4.5 Visuomenės nuomonės formuotojai ir žiniasklaida, parengę tinkamai suderintas perspektyvinės informacijos koncepcijas, gali daug prisidėti prie integracijos tikslų įgyvendinimo.

7.4.6 Šių dienų Europos visuomenės yra daugiatautės. Vis dėlto nacionalinėms, etninėms arba religinėms mažumoms kyla gausybė problemų, susijusių su rasizmu, ksenofobija ir diskriminacija.

7.4.7 Europoje aktyviai veikia visuomeninės organizacijos, siekiančios skatinti religijų ir kultūrų dialogą, kovoti su nepakančiumu, rasizmu, ksenofobija ir smurtiniu radikalėjimu.

7.4.8 Institucijos turėtų konsultuotis su šiomis organizacijomis ir sukurti bendradarbiavimo sistemas, kurių tikslas — įtampos, skatinančios radikalėjimo ir smurto atsiradimą, mažinimas. Įmonės, profesinės sąjungos ir visos pilietinės visuomenės organizacijos vaidina svarbų vaidmenį mokymo, integracijos ir kovos su diskriminacija srityse.

7.5 EESRK pritaria, kad būtų kuriamos programos, skirtos socialinių procesų, susijusių su smurtinio radikalėjimo, terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo atsiradimu, moksliniams tyrimams ir analizei. Be to, Komitetas siūlo Komisijai numatyti lėšų, skirtų remti ekspertų grupes, universitetus ir mokslinių tyrimų centrus.

⁽¹⁴⁾ Žr. šias EESRK nuomones: 2002 3 21 dėl imigracijos, integracijos ir pilietinės visuomenės organizacijų vaidmens (OL C 125, 2002 5 27 (pranešėjas Pariza Castaños), 2003 12 10 dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl imigracijos, integracijos ir užimtumo (OL C 80, 2004 3 30 (pranešėjas: Pariza Castaños) ir 2006 9 13 dėl Imigracijos ir integracijos: regioninių ir vietinių valdžios organų ir pilietinės visuomenės organizacijų bendradarbiavimas (pranešėjas Pariza Castaños).

⁽¹⁴⁾ COM(2005) 313 final.

8. Aukos

8.1 Terorizmo aukos kenčia nuo smurto, kuris nukreiptas prieš visą visuomenę ir jos vertybes. Aukos mato tikrąjį terorizmo veidą. Jos — visuomenės balsas ir kovos su terorizmu avangardas. Jos yra pagrindiniai dalyviai skatinant visuomenę dalyvauti kovoje su terorizmu ir skatinti pilietinį nepakantumą. Dėmesys aukoms — geriausias teroristų diskreditacijos ir politinės bei moralinės izoliacijos būdas.

8.2 Geriausias terorizmo aukų pripažinimo ir pagerbimo būdas — demokratijos ir teisėtumo gynimas siekiant, kad Europos visuomenė būtų laisva ir atvira.

8.3 Vienaip ar kitaip aukos yra susijusios su tuo, ko teroristai arba organizuoti nusikaltėliai negali pripažinti, t. y. su besivadvaujančia įstatymais teisėta ir demokratine valdžia. Pilietinė visuomenė turi perduoti šią socialinę ir politinę pamoką tam, kad aukoms būtų suteiktas reikiamas socialinis ir politinis pripažinimas ir kartu sustiprinta demokratija ir teisėtumas.

8.4 Aukų apsauga yra veiksminga prevencinė priemonė. Terorizmo aukos nusipelno visiškos piliečių ir institucijų pagarbos, paramos ir pagalbos. Jų patirta skriauda ir išpuolių pasekmės turi būti sušvelnintos remiantis ryžtingais pilietinės visuomenės, valstybių narių institucijų ir ES veiksmis, kurie turi būti skirti aukų poreikiams tenkinti ir jų kančioms sumažinti.

8.5 Aukų ir jų šeimų apsaugai ir pripažinimui EESRK siūlo toliau išvardytas priemones.

8.5.1 Parengti teisinius pagrindus, nustatančius būtiniausias normas, kurios užtikrintų teises į orumą, privatų ir šeimos gyvenimą, finansinę kompensaciją, medicininę, psichologinę ir socialinę pagalbą, veiksmingą teisinę ir teisminę apsaugą, profesinę ir socialinę reintegraciją, profesinį ir akademinį lavinimą, garantuojantį vienodas įsidarbinimo galimybes.

8.5.2 Šios srities valstybės veikla turėtų remtis terorizmo aukų apsaugai skirtomis normomis, rekomendacijomis, gera praktika ir gairėmis. Komisija turėtų numatyti lėšų, kurios suteiktų galimybę terorizmo aukų asociacijoms sukurti Europos tinklus.

8.6 Taip pat svarbu neužmiršti kitų, mažiau žinomų aukų, kurioms žiniasklaida skiria ne tiek daug dėmesio. Tai nusikaltamų organizacijų, taip pat kaip ir teroristinės organizacijos pažeidžiančių žmogaus teises, aukos: prievartavimo, apiplėšimo, narkotikų aukos, prekybos žmonėmis, prostitucijos ir prekybos moterimis aukos, nelegalaus išnaudojimo aukos.

8.7 Institucijos ir pilietinė visuomenė turi skirti ypatingą dėmesį visoms nusikaltimų aukoms. EESRK parengė nuomonę⁽¹⁶⁾, kuriose ji paragino parengti bendrus ES teisės aktus dėl kompensacijų nusikaltimų aukoms. Draudimo kompanijos ir tarpusavio pagalbos draugijos turėtų priiimti naujus įsipareigojimus ir užtikrinti, kad jų pasirinkta strategija būtų kuo naudingesnė aukoms.

9. Terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo finansavimas

9.1 EESRK parengė keletą nuomonių⁽¹⁷⁾, kuriose jis pateikė pasiūlymų dėl visuomeninio ir privataus sektoriaus kovai su terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo finansavimu skirto bendradarbiavimo tobulinimo.

9.2 Neseniai EESRK parengė dvi nuomonės⁽¹⁸⁾ dėl finansų institucijų įsipareigojimų užtikrinti didesnę finansinių sandorių skaidrumą, kad būtų sudaryta papildomų kliūčių neteisėtai veiklai. EESRK primygtinai ragina valstybes nares imtis atitinkamų teisinių veiksmų, kurie užtikrintų, kad privačios organizacijos ir pelno nesiekiančios organizacijos, kurios galėtų priklausyti terorizmui finansuoti skirtam tinklui, atsižvelgtų į Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu (FATF)⁽¹⁹⁾ rekomendacijas, taip pat į rekomendacijas, susijusias su terorizmo finansavimu ir pinigų plovimu. Tačiau dėl to negalima įtartinau žiūrėti į piliečių aktyvumą asociacijose ir draugijose, juo labiau kad FATF atlikti tyrimai parodė, jog nevyriausybinėms organizacijoms grėsmė kyla tik esant tam tikroms labai konkrečioms sąlygoms.

⁽¹⁶⁾ 2002 3 20 EESRK nuomonė dėl žaliosios knygos dėl kompensacijų nusikaltimų aukoms (pranešėjas Melicias (OL C 125, 2002 5 27)).

2003 2 26 EESRK nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl kompensacijų nusikaltimų aukoms (pranešėjas Christoforos Koryfidis (OL C 95, 2003 4 23)).

⁽¹⁷⁾ Pavyzdžiui, žr. 2005 5 11 EESRK nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui, įskaitant teroristų finansavimą (pranešėjas John Simpson (OL C 267, 2005 10 27)).

⁽¹⁸⁾ 2006 4 21 EESRK nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl mokėtojo informacijos, pateikiamos pervedant lėšas (pranešėjas Umberto Burani OL C 185, 2006 8 8).

2005 5 11 EESRK nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui, įskaitant teroristų finansavimą (pranešėjas John Simpson (OL C 267, 2005 10 27)).

⁽¹⁹⁾ Grupę suformavo G-8 šalys.

9.3 Nekilnojamojo turto sektorius vis dažniau naudojamas teroristų ir nusikaltėlių organizacijų tinklų lėšoms užmaskuoti. Kai kuriais atvejais šios grupės paperka vietinės valdžios institucijas. Nekilnojamojo turto agentūros, didelės statybų bendrovės ir kiti šio sektoriaus dalyviai turi bendradarbiauti su nacionalinėmis institucijomis siekdami išvengti, kad, naudojantis šiuo sektoriumi, būtų slepiamos neteisėtai įgytos lėšos arba plaunami teroristų ir nusikaltėlių organizacijų pinigai.

9.4 Tarptautinė meno, filatelijos ir antikvaro rinka vis daugiau naudojama nusikalstamu būdu gautiems pinigams nuslėpti. Šioje srityje dirbančios įmonės turėtų aktyviau bendradarbiauti su institucijomis, kad rinka taptų skaidresnė.

9.5 ES reikalingos bendros teisinės ir administracinės priemonės, kurios sudarytų galimybę kartu su valstybėmis narėmis užkirsti kelią šiai nelegaliai veiklai. ES Taryba turi užtikrinti, kad kiekvienoje valstybėje narėje galiojūt atitinkamos baudžiamosios teisės nuostatos, patenkinančios būtiniausių ES teisės aktų reikalavimus, kad būtų galima imtis veiksmų prieš terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo finansavimą.

9.6 ES kovos su terorizmu veiksmų planas ⁽²⁰⁾ apima fiskalinės ir finansų žvalgybos veiksmų koordinavimo priemones. Šios priemonės turėtų būti stiprinamos. Visos valstybės narės turi imtis efektyvių veiksmų ir juos tinkamai koordinuoti Taryboje.

10. Internetas ir mobilusis ryšys

10.1 Interneto ir mobiliojo ryšio operatoriai turi bendradarbiauti su institucijomis ir vykdyti įstatymų dėl interneto srauto duomenų išsaugojimo (neišsaugant žinučių turinio) reikalavimus.

10.2 Ši nuostata turėtų apimti ir reikalavimą, kad būtų kaupiami perkančiųjų mobiliųjų telefonų korteles asmeniniai duomenys, kadangi teroristų grupės ir nusikaltėlių tinklai naudoja elektroninio pašto arba iš anksto apmokėtų GSM kortelių anonimiškumą, kad galėtų nesusekti bendrauti ar netgi per atstumą susprogdinti sprogmenis. EESRK parengė nuomonę ⁽²¹⁾ šiuo klausimu. Parlamentas taip pat parengė pranešimą ⁽²²⁾, kuriam EESRK pritaria.

10.3 Elektroniniai nusikaltimai kelia ypač didelę grėsmę Europos visuomenei. Nusikaltėlių organizacijos taip pat vis dažniau naudoja internetą neteisėtai veiklai.

10.4 Internetas tampa vis labiau ir labiau reikalingas Europos visuomenėms, įmonėms ir asmenims, pagrindiniams paslaugų teikėjams ir institucijoms, taip pat policijos ir teismų tarnyboms. Europai iškilo nauja grėsmė — elektroninis terorizmas, kuris gali kliudyti visuomenės gyvavimui.

10.5 Interneto operatoriai turės patobulinti savo sistemų saugumą ir bendradarbiauti su policija ir teisminėmis institucijomis, kad užkirstų kelią šiems naujiems nusikaltimams.

11. Žiniasklaida

11.1 Žiniasklaidos teisė ir pareiga yra teikti tikrovę atitinkančią informaciją. Be to, ji turėtų neskleisti teroristinių organizacijų interesus atitinkančio požiūrio. Žiniasklaida taip pat turėtų nenaudoti aukų privatumą ir orumą žeidžiančių vaizdų ir informacijos. Nuo šių pavojų visų pirma reikėtų apsaugoti jaunimą. Pavyzdį šioje srityje turėtų rodyti visuomeninė žiniasklaida.

11.2 Žiniasklaida turėtų parengti tinkamus elgesio kodeksus ir bendradarbiauti su institucijomis, kad būtų garantuotas aukų orumas ir privatumas bei užkirstas kelias jų panaudoti propagandiniams teroristų grupių interesams.

11.3 Komisija rengia Europos konferenciją, kurioje dalyvaus pagrindiniai žiniasklaidos atstovai. EESRK nuomone, tai turėtų būti gera galimybė pasikeisti geriausia praktika, parengti savi kontrolės sistemas, padėti formuoti Europos visuomenės nuomonę ir sukurti konstruktyvios Europos įvaizdį.

12. Ypatingos svarbos infrastruktūros objektai

12.1 Teroristai taip pat stengiasi įgyvendinti ir įgyvendina savo nusikalstamus tikslus rengdami išpuolius prieš ypatingos svarbos infrastruktūros objektus ir pagrindines valstybės tarnybas. Jų taikiniai tampa transporto mazgai ir tinklai, energetikos tinklai ir operatoriai, vandens tiekimo linijos, telefono ir ryšių operatoriai, gausiai žmonių lankomos vietos ir t. t.

12.2 Europos visuomenei yra iškilusi naujo pobūdžio teroristinė grėsmė. Daugelis ekspertų pritaria nuomonei, kad yra iškilęs realus radiologinio, branduolinio, cheminio, biologinio arba bakteriologinio ginklo panaudojimo pavojus. Dėl to šiuos produktus naudojantys sektoriai turėtų tobulinti savo saugumo sistemas ir aktyviai bendradarbiauti su teisės saugos institucijomis.

⁽²⁰⁾ Žr. 2006 2 13 Tarybos priimtą planą.

⁽²¹⁾ Žr. 2006 1 19 EESRK nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl duomenų, tvarkomų teikiant viešąsias elektroninių ryšių paslaugas, saugojimo ir iš dalies pakeičiančios Direktyvą 2002/58/EB (pranešėjas Hernández Bataller (OL C 69, 2006 3 21)).

⁽²²⁾ Žr. EP pranešimas A6(2005) 365, 2005 11 28.

12.3 EESRK sveikina Komisiją dėl puikios iniciatyvos, susijusios su Saugumo mokslinių tyrimų programa (SRC 06), ir tikisi, kad ji tęs bendrą visuomeninio ir privataus sektoriaus mokslinių tyrimų projektų finansavimą, kad būtų pagerintas ES saugumo lygis.

12.4 Vis dėlto, vykdam Europos geros kaimynystės politiką su rytinėmis ir pietinėmis (Viduržemio jūros baseino šalys) kaimynėmis, ši programa, remianti Europos kaimynystės politika, turėtų apimti ir atitinkamas valstybes Europos partneres.

12.5 Privatus sektorius turėtų būti pasiruošęs krizių atvejais suteikti galimybę institucijoms pasinaudoti jo ištekliais, kad būtų galima įveikti teroristinių išpuolių pasekmes, kurios galėtų būti katastrofos masto. Dėl to reikėtų apibrėžti sritis, kuriose organizuota civilinė visuomenė krizių atveju galėtų įnešti svarų indėlį. Be to, reikėtų parengti susitarimus ir konvencijas, kad būtų sudarytos prielaidos veiksmingam bendram krizių valdymo tinklui sukurti.

12.6 Prevencijos ir atkirčio pajėgumai priklauso nuo turimos informacijos, veiksmingo žinių valdymo ir sugebėjimo numatyti būsimas situacijas. Visi turėtų aktyviai dalyvauti duodant atkirtį terorizmui ir organizuotam nusikalstamumui. Dėl to suinteresuotos šalys turėtų tinkamai dalytis informacija.

12.7 Atitinkamiems įmonių vadovams ir pilietinės visuomenės organizacijoms (visų pirma strateginės svarbos srityse) turėtų būti perduota turima informacija apie teroristinę ir organizuotą nusikalstamą veiklą, darančią įtaką sritims, susijusioms su jų kompetencija arba atsakomybe, kad jie galėtų pasiruošti ir apsiginti nuo pavojų.

13. Europos platforma, skirta viešojo ir privataus sektoriaus partnerystei

13.1 Komisija šiuo metu rengia komunikatą dėl viešųjų ir privačių partnerystės kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu, į kurį įtrauktas viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės veiksmų planas. Komisija nurodė, kad šio bendradarbiavimo pagrindas — vadinamoji Europos viešosios ir privačiosios partnerystės platforma, skirta kovai su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu. Ši platforma, kuri turi pradėti veikti rugsėjo mėnesį ir kurios sudėtį, veiklos pobūdį ir veikimo taisykles kai kuriose valstybėse narėse reikėtų apibrėžti, turi tapti reguliarių susitikimų, kurių metu būtų aptariami klausimai, susiję su bendrais interesais, politinių ir teisinių veiksmų rengimu, prevencijos strategijų rengimu, keitimusi gera praktika bei informacija ir t.t., pagrindu.

13.2 Platformą savanorišku pagrindu sudarys valstybių narių, organizacijų, atstovaujančių ir Europos darbdaviams, profesionalioms sąjungoms, ir nevyriausybinėms organizacijoms, susijusioms su kova su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu ir pan., atstovai. Jos tikslas — šio bendradarbiavimo teikiamų privalumų ir ryšių panaudojimas. Galutinis šios iniciatyvos tikslas yra sumažinti organizuoto nusikalstamumo ir terorizmo poveikį Europai, kad ji taptų saugesnė visuomenei, piliečiams ir ekonominei veiklai.

13.3 *Pilietinės visuomenės dalyvavimo sąlygos*

13.3.1 Pilietinė visuomenė tikisi, kad ES ir valstybių narių institucijos atsižvelgs į piliečių išreikštą susirūpinimą ir raginimą veiksmingai kovoti su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu. Piliečiai nepageidauja girdėti valstybinio, politinio arba teisinio pobūdžio pasiteisinimų dėl neišspręstų kovos su nusikalstamumu ir terorizmu problemų. Jie pageidauja sprendimų. Šis forumas turėtų pateikti atsakymus į jiems rūpimus klausimus.

13.3.2 EESRK mano, kad, nors Komisijos pasiūlymas dėl Europos viešosios ir privačiosios partnerystės platformos sukūrimo yra žingsnis į priekį, to nepakanka.

13.3.3 EESRK turėtų dalyvauti veikloje, susijusioje su šios platformos parengimu ir įvertinimu.

13.3.4 Pagal Sutartį ES pilietinei visuomenei atstovauja Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas. Žinoma, turės dalyvauti ir kiti su specifiniais interesais susiję dalyviai, tačiau EESRK platformoje turėtų atstovauti trys nariai (kiekvienoje grupėje po vieną).

13.3.5 EESRK ragina valstybes nares vietos ir savivaldybių lygmeniu skatinti kurti viešosios ir privačios partnerystės platformas, kurioms būtų keliami tie patys su dalyvavimu ir bendradarbiavimu susiję uždaviniai kaip ir ES lygmeniu.

13.4 *Viešosios ir privačios partnerystės kovoje su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu*

13.4.1 EESRK nuomone, partnerystė turi būti taikoma plačiai, kad būtų skatinami ryšiai, kurie galėtų atsirasti kovoje su nusikalstamumu ir terorizmu.

13.4.2 Pagrindiniai tokio bendradarbiavimo uždaviniai:

a) vienas pagrindinių pilietinės visuomenės tikslų yra ne tik užkirsti kelią neteisėtiems teroristų ir nusikaltėlių organizacijų veiksmams, bet ir apsaugoti pažeidžiamus žmones ir grupes nuo jų įtraukimo į teroristų arba nusikaltėlių tinklus;

- b) nustatyti nusikalstamų grupuočių labiausiai pažeidžiamas vietas ir propaguoti savigyną ir ryšius su jėgomis, kurios skirtos sunaikinti organizuotą nusikalstamumą ir terorizmą;
- c) teikti informaciją ir dalytis patirtimi siekiant apriboti galimybes padaryti nusikaltimą;
- d) perduoti ES ir nacionalinėms institucijoms spręsti įvairiems pilietinės visuomenės sektoriams susirūpinimą keliančius klausimus, kad šios institucijos galėtų kovos su nusikalstamumu ir terorizmu pastangas nukreipti į labiausiai piliečiams rūpimas sritis;
- e) perduoti ES ir nacionalinėms institucijoms informaciją apie pagrindinius ES įmonių ir organizacijų poreikius, susijusius su jų apsauga nuo organizuoto nusikalstamumo; apsvarstyti su šiomis institucijomis geriausius apsaugos nuo nusikaltėlių išpuolių ir kovos su nusikalstamumu būdus;
- f) apibrėžti galimybes keisti patirtimi konkrečiose srityse ir ypač opiomis temomis, susijusiomis su organizuoto nusikalstamumo skverbimusi; pirmenybė turėtų būti teikiama finansų, transporto, ryšių ir energetikos sektoriams;
- g) kurti prevencijai skirtas Europos platformas;
- h) organizuoti diskusijų forumą, kad būtų galima įvertinti paramos ir dėmesio terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo aukų poreikiams lygi;
- i) parengti su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu susijusią Bendrijos strategiją ir politikos kryptis, kuriose atsispindėtų civilinės visuomenės požiūris;
- j) plėsti pagrindinių abiejų sektorių ekspertų ryšius, kad būtų galima visiškai panaudoti kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu metu sukauptas žinias ir patirtį;
- k) dalyvauti kuriant ir įvertinant platformas.

13.5 Bendradarbiavimo sistemos

13.5.1 Viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo sistema, kuri naudotų panašias į Komisijos pasiūlyme nurodytas priemones, būtų ideali priemonė ryšiams tarp šių dviejų sektorių užmegzti. Kuo aukštesniu lygiu platformoje būtų atstovaujama, tuo didesnę poveikį turėtų viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas ir tuo veiksmingesnės būtų jo metu sukurtos kovos su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu priemonės.

13.5.2 Bendradarbiavimo sistema turi sudaryti galimybę sukurti su konkrečiomis sritimis arba klausimais susijusias darbo grupes, kurios nagrinėtų konkrečią temą ir būtų tiesiogiai susijusios su viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimui skirtu organu.

13.5.3 Bendradarbiavimo platforma į savo posėdžius galėtų pakviesti organizacijų, įmonių, ekspertų, ES ir nacionalinių institucijų atstovus bei visus tuos, kurie galėtų pasidalyti informacija, patirtimi arba įnešti svarų indėlį į kovą su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu.

2006 m. rugsėjo 13 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND